

Важността на малкитѣ нѣща.

„Гледайте да не прѣзрете одного отъ тѣзи малкитѣ, защото ви казвамъ, че ангелитѣ имъ на небесата винаги гледатъ лицето на Отца Моего, Който е на небесата“¹⁾.

Изобщо хората отъ двата пола иматъ стремѣжъ къмъ велики нѣща, къмъ голѣми работи; всѣки, по една вжтрѣшна слабостъ, прѣзира малкитѣ работи. Даватъ ви едно петаче, казвате: „Не струва нищо; да сж хилядо, 10, 100 хиляди лева, разбирамъ, но петаче — азъ не съмъ просякъ!“ Даватъ ви единъ орѣхъ — „Ти ме обиждашъ; да ми падешъ 5—10 кгр., разбирамъ, но съ единъ орѣхъ ти, господине, подигравашъ ли се съ мене?“ Като се стремимъ къмъ голѣми работи, ние гледаме да се запознаемъ и съ високостоящи хора — съ царе, министри-прѣдседатели, началници, учени, философи; за по-низкостоящитѣ социално хора казваме: „Той е невѣжа, простакъ!“ Отъ едина до другия край на нашия животъ виждаме прѣзрѣние къмъ малкитѣ работи и търсене само на голѣми нѣща. Но Христосъ се обръща къмъ Своитѣ ученици и ги прѣдупрѣждава да не прѣзиратъ малкитѣ. Защо? „Не ги прѣзирайте, защото вие обиждате тѣхнитѣ ангели, които имъ служатъ на небесата. Ако прѣзирате тия малкитѣ, вие прѣ-

---

¹⁾ Ев. Матей 18:10.

зирате ангелитѣ, на които малкитѣ сж дѣца.“ Когато искаме да разцѣпимъ едно дърво, най-първо издѣлваме малки остри клинове, и тѣ, като влѣзатъ, отварятъ мѣсто за голѣмитѣ. Ако клиноветѣ бждатъ голѣми и тѣпи, какъ ще се забиятъ? Тѣй че, малкитѣ нѣща отварятъ пѣтъ на голѣмитѣ. И въ свѣта цѣлиятъ процесъ на развитието върви отначало съ тия дребни нѣща, които вие прѣзирате; на тѣхъ се дължи всичкиятъ прогресъ на вселената. Ние казваме, че ралото цѣлъ свѣтъ храни, че, като изоре орачѣтъ добрѣ нивата и я посѣе, тя дава голѣмо плодородие. Това е тѣй, но не бива да забравяме и ролята, която играятъ ония милиарди червейчета, които сжщо прѣбораватъ нивата. Понеже сме възпитани тѣй, че да прѣзираме слабитѣ, ние, и като влѣземъ въ Християнството, носимъ, подъ овчата кожа, инстинктитѣ на вълка, и вижъ, че по едно врѣме подъ тая невинна прѣмѣна си покажемъ своитѣ нокти; не забравяме своитѣ стари навици: щомъ нѣкой ни вземе единъ грошъ — скоро прощение въ сжда. Открадне ли 5—10 хиляди лева — „А, браво!“ му речемъ. Обаче, онзи, който краде много, не е придобилъ този навикъ изеднѣжъ; най-напрѣдъ той е взелъ отъ баща си едно петаче, послѣ — единъ гологанъ, послѣ — грошъ, петъ гроша, десетъ гроша и т. н. Въ всѣко отношение този законъ е вѣренъ. Когато прѣзираме малкитѣ причини, ние пропушаме голѣмитѣ послѣдствия въ работата. Мога да кажа, че всички сегашни наши нещастия, общи и частни, се дължатъ на това прѣзрѣние на малкитѣ нѣща въ миналото. И затуй Христосъ се обръща къмъ Своитѣ ученици и имъ казва да не

прѣзиратъ „тия малкигѣ“. Сега, кои сж „тия малкигѣ“? Може нѣкой да каже: това сж нашитѣ дѣца. Вѣрно е, че сж нашитѣ дѣца. Но, като дойдемъ да приложимъ напълно Христовия законъ, ще видимъ, че има и много други работи, които не бива да се прѣзиратъ. „Не прѣзирайте тия малкигѣ!“ — ще ви обясня смисъла, който е скритъ въ тия думи. Единъ индусъ дава на сина си единъ орѣхъ и го накарва да направи изслѣждане върху него; синътъ счупва орѣха и го изяда. „Какво съдържа орѣхътъ?“ попиталъ слѣдъ това бащата. — „Нищо особено — малко ядки, приятни на вкусъ“. Индусътъ пита пакъ сина си: „Не намѣри ли въ този орѣхъ нѣщо друго?“ — „Нищо“. — „Синко, въ този орѣхъ се крие велика сила и, ако не бѣ го изялъ, а бѣ го посадилъ въ земята, би израсло отъ него голѣмо дърво, и ти би видѣлъ величието на туй малко нѣщо, което е зародишъ на голѣмо нѣщо“. Господъ ви праща една малка мисль, една ябълкова сѣмка, вие речете: „Тя е нищо“ и я захвърлите; но Господъ казва: „Попитайте каква сила съдържа тя, посадете я, и вие ще видите какво дърво ще израсте отъ нея“. Именно, поради туй постоянно прѣзиране на малкигѣ мисли, сме дошли до това положение и казваме, че свѣтътъ е лошъ. Ние сме най-умнитѣ!

Христосъ казва: „Не прѣзирайте тѣзи малки нѣща, не се стремете къмъ голѣмитѣ, научете се да разпознавате каква сила се крие въ малкигѣ нѣща и ги използвайте: тѣ ще ви помогнатъ да добиете голѣмитѣ“. На-ли и вашата кжца е съградена все отъ малки, микроскопични зрънца, сгжстени. Върху тия малки нѣща, като житното зърно, плодоветѣ и

други дреболии, почива нашиятъ ежедневенъ животъ. Това е по отношение на тѣлото; но и по отношение на ума именно малкитѣ мисли и желания причиняватъ радостъ и веселие въ живота. Нѣкой пжтъ се смѣемъ на дѣцата, че ги занимавали дребни мисли; не мислитѣ, а зрънцата, които спомагатъ за развитието на голѣмитѣ нѣща, сж дребни.

А защо не трѣбва да прѣзираме малкитѣ; защо не бива да прѣстжпимъ втората Божествена заповѣдь: „да любимъ ближнитѣ си“? Всѣко живо сжщество, което има отношение къмъ нѣкого, което принася полза, не трѣбва да го прѣзираме. Може това сжщество да е гължбъ, кокошка, овца, волъ, конь, магаре, за всѣко отъ тѣхъ има книга, въ която се пише: днесъ сте натоварили магарето съ толкова, утрѣ съ толкова — тамъ се пише, и като му прѣсмѣтне Господъ по 5 лв. на день, слѣдъ 100 години — ако речемъ, че ви е служило прѣзъ цѣлъ животъ — какъвъ капиталъ ще имате да му плащате? Единъ день ще се озовете, като оня длъжникъ, че му дължите 10 хиляди таланта. Ще кажете: „Азъ не помня“; но Господъ е записалъ въ книгата, че дължите толкова. Тѣй че, всинца ние дължимъ на тия малкитѣ. Сегашното наше развитие, сегашнитѣ наши мисли, сегашнитѣ наши желания ние дължимъ на тия малкитѣ, за които говори Христосъ, и, слѣдователно, като имъ дължимъ, трѣбва да имаме любовь къмъ тѣхъ, да знаемъ, че сж работили за насъ и че ние трѣбва да работимъ сега за тѣхъ. И пжтемъ ще кажа нѣщо за една загадка. Често сж ме запитвали: защо ангелитѣ се интересуватъ за хората, какво общо иматъ съ тѣхъ. Едно врѣме, когато ангелитѣ сж били въ нашето положение, като хора на зе-

мята, ние сме били въ положението на животни и сме имъ служили, тѣ ни дължатъ много, и сега Господь ги кара да ни се отплащатъ. Сжщо и великитѣ ангели не прѣзиратъ по-малкитѣ свои събратя, защото послѣднитѣ сж работили за тѣхъ. Вие може да имате слуга невѣжа, но не знаете отношенията на този слуга къмъ васъ, защо Господь го е докаралъ въ вашия домъ. Връзката ви съ него не е отсега; този слуга много пжти е бивалъ въ вашия домъ; вие не знаете, но Господь знае; той, може-би, много пжти е избавялъ живота ви отъ погибель; слѣдователно, трѣбва да имате всичката любовь и снизхождение къмъ него. И тогава си обясняваме този великъ Божественъ Законъ — да имаме любовь къмъ по-малкитѣ. Любовьта не е за великитѣ хора, за ангелитѣ, за светиитѣ, тя е за малкитѣ, дребнитѣ, бѣднитѣ, пропадналитѣ братя. Ето защо у майката се развива такава силна любовь къмъ дѣтето; тя го обича по силата на този Божественъ Законъ, че трѣбва да го обича. Обича го ей-тъй по единъ вжтрѣшенъ огънь, защото Господь инкогнито е влѣзълъ въ него. Вие искате да видите Господа, а когато Той дойде въ това дѣте, вие казвате: „Защо, Господи, ми даде това дѣте?“ Всѣки день викате Господа и всѣки день Го пждите. И минавате за умни хора! Такова поведение държите не само вие, но и цѣлъ свѣтъ. Господь всѣки день ви опитва ума, да види колко Го обичате и колко говорите истината. Едно врѣме, когато свѣтътъ се развалилъ, разнесло се, че Господь тръгналъ по земята, да види какъ живѣятъ хората, и послѣднитѣ рекли: „На небето сега нѣма Господь, нѣма кой да ни контролира, ше живѣемъ“

по-свободно“. Господь вижда на едно мѣсто, че единъ продава слѣпъ конь и че казва на купувача: „Вѣрвай Бога, не е слѣпъ“. — „Като се вѣришь въ Бога, ще повѣрвамъ“ и купува коня. Господь минава край една кжща и вижда, че единъ мжжъ налага жена си: „Заради Господа — прости!“; той ѝ прощава. Тия двамата се явяватъ послѣ на Небето и казватъ: „Ние, Господи, на земята проповѣдвахме Твоето име“. Та и съврѣменнитѣ хора викатъ Господа, когато искатъ да продадатъ нѣкой слѣпъ конь и когато искатъ да биятъ жена си. Свещеницитѣ викатъ: „Вѣрвайте въ Господа“; но Господь какво ще имъ каже? „Не ви познавамъ, защото вие употрѣбихте Моето име не за Моята слава, а за да лъжете хората, да вършатъ извѣстни прѣстѣпления и да ги покриватъ“. Именно тия малки работи създаватъ нещастията. Вие имате слѣпъ конь, искате да го продадете въ името на Бога, но гледайте и дрѣжете смѣтка за онова, което вършите. Знаете ли кой е този слѣпъ конь? Той е вашето тѣло. И сѣ противъ него говорятъ хората и сѣ него наказватъ; всички казватъ, че то е криво. Че е тѣлото виновно. Единъ се напилъ въ кръчмата и казалъ: „Не давайте на коня да яде“; той грѣши, а наказва коня. Не прѣзирайте тѣлото и не смѣсвайте плътта съ вашитѣ желанія, съ вашитѣ похоти. Отъ тѣхъ трѣбва да се отречете, а не отъ плътта, защото то значи да се отречете отъ всички мисли и дѣла, които ставатъ чрѣзъ нея. И не бива да измжчвате вашето тѣло — този храмъ, който Господь е създалъ. Слѣдователно, къмъ вашето тѣло трѣбва да бждете много снизходителни, защото, докато то е здраво, можете да работите.

Сега, Христосъ, като казва „тѣхнитѣ ангели“, подразбира ония умни същества, които държатъ смѣтка за нашитѣ постѣпки. Това, което наричаме „съвѣсть“, то сж тия ангели, които живѣятъ въ насъ и които отбѣлѣзватъ всѣка наша постѣпка, добра или лоша, и които казватъ: „Ти направи добръ“ или „ти направи злѣ“ Обидишъ нѣкого, ангельтъ му ти казва: „Твоята постѣпка не е права“. Ти почнешъ да се извинявашъ: „Ама, извини, малко бѣхъ нервенъ, неразположенъ, такива сж условията“. Че си въ такова състояние, това нѣма нищо общо съ правилото, че не бива да прѣзирашъ тѣзи малкитѣ, върху които почиватъ Божественитѣ закони.

Тия малки работи по нѣкой пжть причиняватъ и голѣми ползи и голѣми врѣди. Единъ вълкъ разправялъ, че билъ юнакъ и че между животнитѣ той билъ царь; лисицата му рекла: „Не се хвали толкова, защото, ако комаръ влѣзе въ твоя носъ, ще те ужили, и нищо не можешъ му направи“. — „Като духна съ носа, ще изхвъркне“, отговорилъ вълкътъ. Единъ день влѣзълъ комаръ въ носа му, ужилилъ го, внесълъ зараза, и вълкътъ умрѣлъ. И въ нашия животъ често малкитѣ причини въ едно или друго отношение може да съдѣйствуватъ на нашето развитие, но може и да ни спънатъ. Причинитѣ, които ни правятъ добри и лоши, не сж сами по себе лоши; лошо е тѣхното употребление. Вземете за примѣръ въздуха: ако го поставите въ дробоветѣ, ще прѣчисти кръвьта, и ще бжде човѣку приятно отъ това прѣчистване; но ако го поставите въ стомаха, ще образува коремоболие — едно и сжщо нѣщо въ двата случая про-

извежда двѣ тъкмо противни дѣйствия. Ако вземете да внесете въ стомаха вжгленъ въ разтворено състояние, ще причини приятностъ, но, ако го поставите въ дробоветъ, той ще отрови. Слѣдователно, подъ тия малки нѣща, за които говори Христосъ, че не бива да ги прѣзираме, Той разбира цѣлокупния човѣшки животъ, съ който ние сме тѣсно свързани. Напр., ако бихъ ви попиталъ: можете ли да кажете какъ сж се сформирали вашето тѣло, вашето сърце, вашиятъ умъ, можете ли да кажете, какъ сж станали тия нѣща? Първоначално човѣкъ, когато се е появилъ на земята, не е билъ грамаденъ, а микроскопиченъ, но при извѣстни условия се е развилъ и е станалъ човѣкъ, който е сега милионъ лжти по-грандиозенъ, отколкото е билъ. Неговата сила първоначално е била скрита въ зародищъ. Така, и въ съврѣмения нашъ животъ мисълъта съдържа велика Божествена основа, и, ако тя падне на добра почва, може да възроди нашия животъ. Туй, което ние наричаме „възраждане“, сжществува като законъ на духа. Той е онзи вжтрѣшенъ Божественъ процесъ, който въздига и обновява човѣшкото сърце, човѣшкия умъ, човѣшката душа, човѣшкия духъ. Това е процесъ на възлизане отдолу нагорѣ. И въ този Божественъ стремежъ се изработва нашето повдигане, избавление и спасение. Ето защо всички сжщества, отъ най-голѣмитъ до най-малкитъ, се стремятъ да се обновятъ, да се повдигнатъ, и въ младостъта се крие процвѣтѣването на човѣшката душа.

Когато говоримъ, че трѣбва да бждемъ снизходителни къмъ малкитъ, то произхожда отъ принципа да не огорчаваме Господа, защото, когато огорча-

ваме единъ човѣкъ, не огорчаваме собствено него, а Господа, Който е въ него. Па и когато правимъ добро, ние помагаме на Господа. Когато помогнемъ нѣкому, и неговиятъ ангелъ, който е на Небето, ще бжде въ наша услуга. Слѣдователно, ако искаме да имаме приятели на Небето, трѣбва да слугуваме на малкитѣ, и тѣхнитѣ бащи, ангелитѣ на Небето, ще ни приематъ въ своя домъ и ще ни нагостятъ, ще бждемъ като у дома си. Услуга за услуга, любовъ за любовъ — така е свѣтътъ.

Сега, знаете ли защо Христосъ се е обърналъ съ тази мисль къмъ Своитѣ ученици? Прѣзирането — туй състояние трѣбва да изпждите изъ своята душа. Напр., срѣщате единъ човѣкъ, когото не познавате; въ васъ се заражда прѣзрѣние; че той, можеби, стои по-долу отъ васъ; ако само констатирате невѣжество и му помогнете, то е друго, но, ако го прѣзрете, внасяте отрова. Отъ прѣзрѣнието се е родилъ съврѣмениятъ аристократизъмъ, каститѣ — едни благородни, други неблагородни, едни богати, други сиромаси. Ако разбираме отношенията на нѣщата, ще видимъ, че не трѣбва да ни е срамъ отъ бѣднотията, защото тя е служба, дадена намъ да я носимъ: трѣбва да бждемъ малки, трѣбва да бждемъ бѣдни, за да станемъ богати. То сж два противоположни полюса, между които именно лежи развитието. И всѣкога движението е отъ по-голямитѣ къмъ по-малкитѣ, сир. Господъ всѣкога се стреми къмъ дребнитѣ, Той не се занимава съ велики работи. Той е направилъ свѣта, но управлението на цѣлия свѣтъ не Му прави толкова удоволствие, колкото, когато се занимава съ дѣцата. Неговата работа е, когато види хората, че грѣшатъ, да ги учи, и съ това Той дава и намъ примѣръ, да не

прѣзираме малкитѣ, а да ги търпимъ и да ги поучаваме — това е нашата почивка. Когато учителътъ се занимава съ своитѣ ученици, това му прави удоволствие, и той похвалява ученицитѣ, когато се учатъ. Светитѣ, свещеницитѣ се занимаватъ съ грѣшницитѣ, за да ги обърнатъ къмъ Господа, И задачата на всинца ни е да обръщаме погледъ къмъ слабитѣ хора и къмъ дребнитѣ нѣща. Когато нѣкой каже: „Не мога да си почина“, азъ разбирамъ, че той се занимава съ голѣми работи, съ голѣми мисли. Какъ ще си понине, ако си тури на гърба тежка за сидитѣ му раница — отъ 10, 20, 50 кгр. злато? Като остави въ раницата само единъ наполеонъ, ще види какъ ще си почине. И сега Господъ идва да каже: „Долу раницитѣ!“ — да освободи свѣта отъ гѣлъ; долу оржжията, които разрушаватъ умоветѣ ви и сърцата ви, всички трѣбва да станете като дѣца: да не прѣзирате малкитѣ работи, които Азъ съмъ създалъ. Господъ иска да повѣрие хората къмъ онова чисто първоначално състояние, което хората наричатъ подивяване, но което въ сжщностъ не е подивяване. Азъ желая хората така да подивяватъ, „Дивъ“ на санскритски значи „чистъ“, Нека станемъ чисти и се приближимъ къмъ Бога, вмѣсто да огрубѣваме и да ставаме зли. Бихъ желалъ цѣлиятъ свѣтъ день по-скоро да подивѣе, да стане чистъ, благороденъ, да не прѣзира малкитѣ нѣща, които Богъ обича, и да тури любовта, правдата, мъдростъта, истината и силата на онова високо мѣсто, на което тѣ трѣбва да стоятъ, Тамъ е спасението.

(Бесѣда, държана на 3, августъ 1914 г. въ София).

